

Tunneloidun keskuslaskimokatetrin (Broviac® tai Hickman©) hoito kotona

Broviac ja Hickman ovat silikonista valmistettuja keskuslaskimokatetreja, joka läpäisee ihon. Katetri asetetaan isoon laskimoon ja se kiinnittyy dacron-kuiturenkaan avulla ihonalaiskudokseen. Katetrin kiinnittyminen vie 3-5 viikkoa. Ensimmäisten viikkojen aikana katetrin käsittelyssä ja puhdistuksessa tulee olla erityisen varovainen, sillä se liikkuu herkästi ja saattaa jopa irrota. Irtoamisen ja liikkumisen estämiseksi katetri kiinnitetään iholle turvateippauksella. Katetri mahdollistaa nesteiden ja lääkkeiden annon suoraan verenkiertoon. Katetria käytetään myös verinäytteidenottoon, jolloin vältetään toistuvilta pistämisiltä.

Keskuslaskimokatetri on infektioriskitekijä, koska se on yhteydessä verenkiertoon

- Katetrin kanssa ei voi sauna, uida eikä kylpeä.
- Ensimmäisen viikon aikana katetrin juurta ei saa kastella. Katetrialuetta pitää myös tarkkailla, jotta havaitaan mahdollinen turvotus, punoitus ja vuoto.
- Suihkussa saa käydä. Ensimmäisten viikkojen aikana lapsen käydessä suihkussa, turvateippaukset pidetään paikoillaan eikä katetrin juureen saa suihkuttaa vettä suoraan. Näin toimitaan, kunnes katetri on kiinnittynyt kudokseen.

Noudata ehdotonta puhtautta katetrin käsittelyssä ja puhdistuksessa

- Puhdista keskuslaskimokatetrin juuri 2 kertaa viikossa ja huuhtelee katetri vähintään 7 vuorokauden välein, tarvittaessa useammin.
- Hyvä huuhtelu pitää katetrin käyttökuntoisena ja ehkäisee tukkeutumista.
- Ongelmatilanteissa ota aina yhteyttä lasta hoitavaan osastoon.

Keskuslaskimokatetrin sidosten vaihto ja juuren puhdistus

Tee toimenpide kotona rauhallisessa paikassa, jossa sekä lapsella että juuren puhdistajalla on mahdollisimman hyvä asento.

Hoito ensimmäisen viikon aikana

Tarvikkeet:

- 4-6 kpl steriilejä sidetaitoksia
- Ihonpuhdistusliuos (esimerkiksi Klorhexol®)
- Puhdistetut sakset

- Turvateipit (3 kappaletta)
- 1-2 kappaletta liimasidoksia
- Sideharsorulla

1. Pese ja desinfioi kädet
2. Poista varovasti vanhat taitokset. Jätä kuitenkin katetrin juurta lähimpänä oleva turvateippi paikoilleen.
3. Tarkista katetrin sisäänmenoaukon ja ympäröivän ihon kunto.
4. Kostuta steriilit sidetaivot puhdistusliuoksella ja puhdista katetrin sisäänmenoaukkoa ympäröivä iho noin 10 x 10 senttimetrin kokoiselta alueelta käyttäen 2-3 taitosta.
5. Pyyhi katetriletku yhdellä taitoksella.
6. Tee katetrin turvalenkki ja laita teippi lenkin yläreunaan.
7. Poista vanha turvateippi ja puhdista katetrin juuri 1-2 taitoksella.
8. Laita turvateippi lähelle katetrin juurta ja turvalenkin alareunaan.
9. Peitä katetrin juuri ja turvalenkki liimasidoksella.
10. Rullaa katetrin vapaana roikkuva pää toisen liimasidoksen alle tai pehmusta se esimerkiksi harsositeellä.

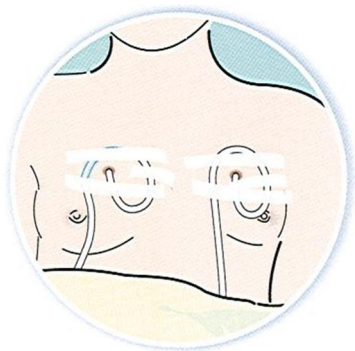
Hoito ensimmäisen viikon jälkeen

Tarvikkeet:

- Steriilejä sidetaivot
- Turvateipit 3 kappaletta
- 1-2 kappaletta liimasidoksia
- Sideharsorulla

1. Pese ja desinfioi kädet.
2. Poista varovasti vanhat taitokset. Jätä kuitenkin turvateipit paikoilleen.
3. Suihkuta tai puhdista puhdistusliuoksella katetrin juuri.
4. Poista turvateipit suihkutuksen tai puhdistuksen jälkeen.
5. Kuivaa iho steriileillä taitoksilla.
6. Laita turvateippi lähelle katetrin juurta. Tee katetrin turvalenkki ja laita turvateipit lenkin ylä- ja alareunaan.
7. Peitä katetrin juuri ja turvalenkki liimasidoksella.
8. Rullaa katetrin vapaana roikkuva pää toisen liimasidoksen alle tai pehmusta se esimerkiksi harsositeellä.

Tunneloidun keskuslaskimokatetrin turvateippaus

Keskuslaskimokatetrin huuhtelu kotona

Huuhtele katetri vähintään 7 vuorokauden välein, tarvittaessa useammin.

Suorita toimenpide siistissä ja rauhallisessa paikassa. On erityisen tärkeää suorittaa huuhtelu puhtaasti. Pese kädet huolellisesti ennen toimenpidettä, mieluiten käyttämällä käsidesiä.

Tarvikkeet:

- Kaksi 10 millilitran ruiskua
- Neula
- Keittosuolaliuosta
- Hepariiniliuosta
- Korkki
- Käsihuuhde
- Desinfektioaine
- Steriilit taitokset
- Desinfektiopyyhkeet

1. Valmisteletarvikkeet ja aspiroi keittosuolaliuos ja hepariiniliuos neulalla 10 millilitran ruiskuun. Laita puhdas korkki suojaamaan ruiskun päätä.
2. Laita tarvikkeet puhtaalle työalustalle.
3. Valmistelet lapsi ja varmista turvallinen työasento.
4. Tarkista katetrin kunto ja että lukko on kiinni ennen kuin avaat korkin.
5. Avaa korkki ja desinfioi katetrin pää desinfektiopyyhkeellä.
6. Liitä keittosuolaruisku katetriin. Avaa lukko ja huuhto katetri keittosuolaliuoksella (10 millilitraa) pulsoivalla tekniikalla. Sulje lukko.
7. Liitä hepariiniruisku. Avaa lukko ja huuhto hepariiniliuoksella (3 millilitraa) pulsoivalla tekniikalla. Sulje lukko samalla, kun painat liuosta katetriin. Näin saadaan aikaan positiivinen paine.
8. Desinfioi katetrin pää ja laita siihen puhdas korkki.
9. Tarkista, että korkki ja lukko ovat kunnolla kiinni.

Keskuslaskimokatetrin tukkeutuminen

Jos katetrin huuhtelussa ilmenee ongelmia, huuhtelu ei onnistu tai se tuntuu jäykältä, älä yritä huuhdella voimalla, tämä saattaa rikkoa katetrin. Tarkista, ettei katetri ole päässyt kiertymään tai siinä ole mutkaa. Yritä vetää verta ruiskuun. Liikuta lapsen kättä/olkapäätä/päätä erilaisiin asentoihin. Tarkista taitokset, avaa ne ja tarkista iho katetrin ympäriltä ja suorista katetri. Jos mikään edellä mainituista toimista ei auta, ota yhteyttä lasta hoitavaan osastoon.

Keskuslaskimokatetrin rikkoutuminen

Jos katetri rikkoutuu, siihen tulee esimerkiksi reikä, sulje katetri lapsen ja rikkoutuneen kohdan väliltä puristimilla tai vastaavasti taita letku kaksin kerroin sormilla. Laita rikkoutuneen kohdan päälle pitävä taitos tai teippi. Ota yhteys lasta hoitavaan osastoon.

Muuta huomioitavaa

- Älä käytä voimaa huuhdeltaessa katetria
- Sulje lukko vain sille tarkoitetulla alueella
- Vältä terävien välineiden käyttöä katetrin lähellä